

Literatúra.

Občiansky súdny poriadok, Uhorský zákonný článok I. z roku 1911 (vyhlásený dňa 15. januára 1911 s účinnosťou od 1. januára 1915). Uvodzovací zákon (zákonný článok LIV. 1912) s doplnkami sem patriacich zákonov ČSR. Sostavil Dr. Vladimír Krno, advokát, Bratislava. Zákomenský, vydavateľská a literárna spoločnosť s r. o., Bratislava 1926.

O této, i zevně velmi úhledné a pečlivě vypravené knize, lze bez nadsázky říci, že vyplňuje citelnou mezeru. Neboť potřeba spolehlivého textu civilního řádu soudního, platného na Slovensku a Podkarp. Rusí, byla živě pocífována nejenom v těchto zemích, nýbrž i v zemích historických. Neboť i tam je při živých stycích mezi oběma částmi státního území nutnost, seznámiti se s jednotlivými předpisy občanského řádu soudního, stále častější a potřeba slovenského vydání zákona stále citelnější. Přichází tudíž shora oznámené dílo zajisté vděk tu i tam.

Pročítáme-li vydání Krno v o, seznáme, že vydavatel podjal se úkolu jistě velmi nesnadného, ale že jej splnil velmi svědomitě a s plným zdarem. Autor sám v předmluvě přiznává, že měl velké obtíže s terminologií. Bylo mu totiž velmi často termíny teprve tvořiti. Pokud nově vytvořené výrazy jsou správné, nepřísluší mně ovšem posuzovati. Snaha, najíti pro každý pojem výraz slovenský, je jistě velmi chvalitebná; ale je otázka, jestli se tyto výrazy ujmou, a nebylo-li by bývalo lépe, aby tam, kde v procesní terminologii jsou všeobecně užívány již stálé výrazy latinské, přidržeti se raději jich. Tak na př. autor užívá pro označení hlavní intervence — výrazy tyto jsou už povahy takřka mezinárodní — výrazu »hlavné zasahovanie«, »vedľajšie zasahnutie«, na místo intervenient »zasahovateľ«.

Co do věcného postupu je uspořádán spis tak, že autor ke každému jednotlivému § připojuje nejprve stručný výklad toho kterého ustanovení, čerpaje často z motivů zákona a odkazuje na ustanovení souvislá, načež připojuje judikaturu k tomu kterému předpisu se pojící. Bedlivě při tom přihlíží zejména také ku četným změnám zákona, k nimž došlo novými zákony československými. V obou směrech by bylo bývalo možno někde jíti ještě dále.

Pokud jde o poukazy na ustanovení souvislá, pohřešuji na př. při § 50. odkaz na § 585., při § 80 odkaz na § 410, při § 94 odkaz na § 613 odst. 3, při § 104 odkaz na § 643, při § 140. odkaz na §§ 608. předposl. odst., 623. posl. odst. a 652., v § 147. odkaz na § 594. odst. 3.; při § 176, bylo by se k vůli úplnosti doporučovalo uvésti také §§ 594., 625. II., 648. předposl. odst.; při § 181. odkázati na §§ 499., 617., 644.; při § 184. upozorniti na § 652. III., při § 186. na § 666. odst. 1. a posl., při § 189. na §§ 642. II., 666. IV., při § 204. na §§ 662., 673., při § 234. na § 578., při § 264. na § 669. III., při § 312., a § 358. a 368. na § 669. odst. 3., v § 377. na § 669. posl. odst., při § 388. na § 579., při § 390. byl by žádoucí odkaz na § 669. odst. II., při § 391. na § 572., při § 498. na § 677. II. a III., při § 520. odkaz na § 634., při § 521. odkaz na § 39. předposl. odst. zák. čl. LIV. z r. 1912. Naproti tomu v poznámce k § 10. je odkaz na § 522. odst. 2., ačkoli celý § 522. byl — jak při něm je správně uvedeno — zrušen zákonem č. 164/1924. Tato část byla patrně v rukopise zpracována ještě před vydáním tohoto zákona a pak při korektuře bylo opomínuto věc opravití. V poznámce k § 55. bylo by také uvéstí § 80. zák. čl. LIV. z r. 1912.

Pokud jde o změny způsobené novými zákony československými, počíná si autor kriticky. Tak na př. v poznámce k § 55. správně vytýká zákonu č. 161/1921, že se neprávem odvolává na § 7. z. čl. XVIII. z r. 1874, poněvadž právě tento § a § 8. byly zrušeny § 3. uvoz. zák. LIV. z r. 1912. Mám za to, že by byl i § 521. v novém svém znění, zavedeném zákonem č. 161/1921, zasluhoval kritické zmínky (srv. Hora, Civ. řád soudní na Slovensku, str. 127 a násl.). Novými zákony československými byly do

zákonu vneseny jisté nesrovnalosti, poněvadž nebylo při vydání jich pama-
továno na všechna ustanovení, jichž se nový zákon dotýká. Tak na př. byly
zákonem č. 161/1921 zrušeny §§ 645.—648. o pokusu o smír v manželských
sporech, a přece zákonodárce ponechal v některých dalších ustanoveních
odstavce nebo věty, které právě mají tyto pokusy o smír na mysli a o
nich mluví. Tak na př. v §§ 667. odst. 2. a 3., 674. odst. 1. a posl., 682. posl.
odst., 684. odst. 1., 685. odst. 3.; na tato zákonodárná nedopatření také
autor upozorňuje buď v poznámkách výslovně anebo prostě tím, že (jako
v § 684.) z textu zákona větu, že »žalobě o rozluhu nepředchází v tomto
případě pokus o smír« vynechává. Postup na prvním místě zmíněný mám
za správnější.

Bylo by se však doporučovalo upozorniti v poznámkách také u jiných
§§ na nesrovnalosti způsobené novými zákony; tak na př. při § 677. odst. 1.,
kde se mluví pořád o »rozsudku« vynesenu o námitce sporu překážející
a o »odvolání« z rozsudku napadaného jen v otázce útrat, ačkoli tato usta-
novení pozbyla významu zákonem č. 164/1924. Totéž platí i o § 477.,
při němž by se bylo doporučovalo odkázat na nový § 435 a). Také mám
za to, že pozbyl svého významu — ačkoli nebyl zrušen — § 604., poněvadž
se opírá jen o § 598. a tento byl zrušen zákonem č. 161/1921.

V § 179. vloudila se chyba tisku, uvádějíc na místo »žalovaného« ne-
správně »žalobníka«.

Výklady k jednotlivým §§ autorem připojené jsou stručné, ale ob-
sažné a prokáží dobrou službu každému, kdo se bude studiem slovenského
civilního řádu soudního obíratí.

Shora učiněné poznámky nechtějí cenu díla nikterak snižovati, nýbrž
jsou pouhým upozorněním pro nové vydání, k němuž by snad došlo. Bylo
by to také nespravedlivé, neboť dílo je velmi dobré a lze i autoru i právní-
ctvu slovenskému k němu jen blahopřáti. Vykoná jistě znamenité služby
praxi a umožní zároveň i studujícím práv, aby mohli si znalost zákona
slovenského osvojití. Vítáme dílo co nejradostněji a přejeme mu plného
úspěchu, jehož si právem zasluhuje. Hora.

Prof. Dr. Albert Milota: **Učebnice obojího práva trestního plat-
ného v Československé republice. Právo hmotné.** 1926. Nakl. J. Gusek
v Kroměříži. Str. XXIII. a 498. Cena 50 Kč.

Kriminalista bratislavské právnické fakulty, profesor Milota, který
již před nějakou dobou vydal námstín svých přednášek o obecné části
trestního práva tiskem jako rukopis pro své posluchače, podniká spisem
uvedeným v nadpise záslužný a řekněme hned: zdařilý pokus o učebnici
celého trestního práva hmotného, platného v obou právních oblastech naší
republiky. Obtíž tohoto pokusu spočívá, jak spisovatel sám se o tom zmi-
ňuje v předmluvě, především v nepřístupnosti pramenů a literatury práva
platného na Slovensku a v Podkarpatské Rusi, které vydány jsou téměř
výhradně jazykem maďarským.

Práci ztěžovala mimo to obtíž přiléhavé systematiky, hledíc k pod-
statným různostem obou trestních zákonů, zastaralého bývalého rakou-
ského a novějšího uherského, jemuž, jak známo, byl vzorem německý
trestní zákon z r. 1871. Milota zvolil pro obecnou část systém co nejjedno-
dušší, jak toho ostatně vyžaduje sám účel knihy určené za učebnici.
V této části, pro jejíž nauky lze poměrně snáze nalézti jednotící hlediska,
postupuje správně tak, že vytýká vždy nejprve to, co oběma právním
je společné, a potom ukazuje na to, v čem obě se liší. Při tom klade váhu
na účely didaktické a nerozpakuje se obětovati jim systematiku, trpěla-li
by jí přehlednost látky (srovn. § 25. s nadpisem »Důležitější úchytky
u trestných činů spáchaných obsahem tiskopisu«), který je zařaden do
hlavy IV. Tresty a zabezpečovací opatření, ačkoliv některé úvahy jako
o odpovědnosti, vině a promlčení, náležejí nepochybně do hlavy III.
(Trestný čin.)

Podstatně jinak počíná si Milota v části zvláštní, neboť tu naprosto namnoze různost skutkových podstat obou zákonů činila přímo nemožným zachovati týž postup jako v části všeobecné, to jest vytknouti nejprve jednotlivé hlediska a pak odchylky. Proto vidíme, že Milota pojednává v každém oddíle části zvláštní o obou právních oblastech samostatně a jen tam, kde jde o zákony popřevratové platné již pro celou republiku, připojuje pojednání o nich jako samostatnou část další. Při tom nahrazuje systematický výklad formou komentáře, podáváje vždy předem text zákona, — arci tu i tam s úchytkami, pokud věc toho vyžaduje, — a pak vysvětlivky k němu.

Praví-li spisovatel ve své předmluvě, že zvolil vylíčený postup proto, »aby umožnil i výlučné studium jednoho či druhého práva, ale zároveň i usnadnil srovnání obojího«, sluší uznati, že tohoto účelu plně dosáhl. Žádoucí konciznost, (část obecná jest o dobrou polovici kratší než jeho výše uvedený nástin přednášek na tuto část se omezující), prostý, snadno přístupný sloh, správnost jazyková, vyznačení soudní příslušnosti u jednotlivých deliktů, přehled trestních sazeb, jakož i odlišení theoretických výkladů drobnějším tiskem, činí knihu Milotovu nejen vhodnou pomůckou studijní, nýbrž i vítanou příručkou pro praktické právníky a výkonné orgány bezpečnosti. Připojený rejstřík zákonů a rejstřík věcný umožňují snadnou orientaci.

Mířička.

Dr. Josef Balcar a Dr. Josef Nožička: **Trestný poriadok.** (Komentovaných zákonů Československé republiky, vydávaných »Československým Kompasem« svazek XVIII.) Praha 1926. Stran 1253. — Dílo obsahuje slovenský text trestního řádu, platného na Slovensku a v Podkarpatské Rusi, i všech vedlejších zákonů formálních, s náležitým výkladem i bohatou judikaturou, jak československého Nejvyššího soudu, tak i bývalé uherské kurie. Tím se nám dostává sbírky platných zákonů i nařízení, jaké nám bylo již dávno zapotřebí. Cenu knihy zvětšuje, že jsou v ní pilně sebrány i různé instrukce a výnosy ministerské, zejména i bývalých uherských ministerstev, které byly dosud praktickým právníkům, působícím na Slovensku, namnoze nepřístupné. Tím si vydavatelé přímo získávají zásluhu o větší spolehlivost a jednotnost trestního soudnictví. U jednotlivých paragrafů trestního řádu jsou citována i obdobná ustanovení trestního řádu dříve rakouského a v dodatku je přidáno i synoptické srovnání předpisů obou těchto zákonů, což přispívá znamenitě orientaci a ulehčuje studium těch, kdož na podkladě znalosti trestního řádu dříve rakouského se chtějí seznámiti s trestním řádem, platným na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Ke knize je připojen obsažný rejstřík věcný i rejstřík zákonů a nařízení. Škoda jen, že nakladatel nerozdělil objemnou tuto knihu ve dvě, aby se jí dalo snáze upotřebiti, jak v posledních vydáních činil podle nabytých zkušeností Manz, jehož sbírka je jinak sbírce Československého Kompasu vzorem.

Přípravné osnovy trestního zákona o zločinech a přečinech a zákona přestupkového. (Vydala komise pro reformu československého trestního práva. V Praze, 1926, nákladem ministerstva spravedlnosti.) Ministerstvo spravedlnosti rozesílá právě osnovy trestního zákona o zločinech a přečinech a zákona přestupkového, jakož i obšírnou důvodou zprávu k těmto přípravným osnovám. Osnova trestního zákona o zločinech a přečinech má 342 §§, zákon přestupkový pak 67 §§. Důvodová zpráva je pak svazek velkého formátu o 215 stranách. K osnovám těmto se ještě vrátíme referátem z pera prof. Dr. Alberta Miloty, člena komise pro reformu československého trestního práva. Pro dnešek jen zaznamenáváme.

Horna.